

การวิเคราะห์การออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

An Analysis of Money Saving of Industrial Workers in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ภัทรพร จันตะณี (Patthaporn Chantaneer)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 20-30 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. สถานภาพโสด มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน ลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัย รายได้ของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ 1,001-30,000 บาท รายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และภาระหนี้สินของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท ส่วนพฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ออมเงินต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท มีวิธีการออมคือ รายเดือนทุกเดือน วัตถุประสงค์ของการออม คือเพื่อใช้ในยามเกษียณอายุ ระยะเวลาในการออม 1-5 ปี โดยออมกับสถาบันการเงิน คือธนาคาร และรูปแบบการออมเงินคือ เงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากประจำ และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การออม ผู้ใช้แรงงาน อุตสาหกรรม

Abstract

The purpose of this research was to study 1) the savings behavior of industrial workers in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province and 2) factors affecting the savings of industrial workers in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. The sample consisted of 400 industrial workers in Phra Nakhon Si Ayutthaya province, selected by random sampling. A questionnaire was used as a research tool and data analysis was performed using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that most of the respondents' personal information were female, aged 20-30 years old, had an education level lower than high school or vocational education, were single,

¹ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

E-mail: p_pat46@hotmail.com

and had 1-3 family members. People, family living style, and monthly family income of the majority of respondents were equal. 10,001-30,000 including monthly family expenses of less than or equal to 10,000 baht and family debts of less than or equal to 50,000 baht. As for their saving behavior, most of them saved no more than 1,000 baht per month and monthly savings every month. The purpose of savings is to use in retirement with a savings period of 1-5 years by saving with a financial institution or bank. The form of savings is savings/fixed deposits. In addition, the factors affecting the savings of the respondents were at a moderate level.

Keywords: Savings, Laborers, Industry

วันที่รับบทความ: 10 ตุลาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ: 9 ธันวาคม 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 9 ธันวาคม 2565

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

เงินออมถือเป็นเงินทุนที่สำคัญต่อการลงทุนของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในประเทศไม่ต้องอาศัยเงินจากต่างประเทศมากนัก แม้เศรษฐกิจจะถดถอยก็สามารถพึ่งพาการออมในประเทศได้ ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง หากเปรียบเทียบการออมของประเทศไทยกับประเทศที่มีฐานะทางเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน โดยวัดจากสัดส่วนการออมของประเทศต่อ GDP เช่น ฟิlippินส์ เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย เม็กซิโก เป็นต้น ก็พบว่า การออมของประเทศไทยอยู่ที่ระดับร้อยละ 31.6 เมื่อเทียบกับ GDP ซึ่งสูงกว่าประเทศเหล่านี้ ยกเว้นมาเลเซีย ขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศพัฒนา เช่น ญี่ปุ่น อังกฤษ อเมริกา ออสเตรเลีย ก็เป็นเรื่องที่น่าแปลกกว่า ประเทศเหล่านี้มีอัตราการออมเทียบกับ GDP ที่ต่ำกว่าประเทศไทย และประเทศพัฒนาอื่นๆ บางประเทศ อธิบายได้จาก

หลายสาเหตุ เช่น การที่ประเทศพัฒนาเหล่านี้มีการจัดเก็บภาษีในระดับที่สูงมากทำให้เงินได้สุทธิและ เงินออมจึงต่ำลง อีกทั้งมีระบบสวัสดิการที่ดีทำให้ประชาชนเล็งเห็นถึงสวัสดิการที่รัฐบาลจะดูแลเมื่อยามชราภาพในอนาคต จึงไม่ก่อให้เกิดแรงจูงใจการออมเมื่อเทียบกับประเทศที่กำลังพัฒนา ซึ่งมีระบบสวัสดิการที่ยังไม่เด่นชัดและมั่นคงเพียงพอ ประชาชนจึงเล็งเห็นความสำคัญของการเก็บออมเพื่อการใช้จ่ายและการดูแลตนเองเมื่อยามชรา ประกอบกับประเทศพัฒนาแล้วสามารถเข้าถึงแหล่งเงินได้ง่ายโดยต้องการใช้เงินเมื่อไหร่ก็สามารถใช้ได้รวดเร็ว ทันใจ ทำให้คนไม่จำเป็นต้องออมเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน กอปรกับวัฒนธรรมการบริโภคนิยมของประเทศเหล่านี้จึงทำให้มีการออมเมื่อเทียบกับ GDP น้อยกว่าประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งประเทศไทย

สำหรับทิศทางการออมของไทยในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่การลงทุนก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน โดยในช่วงหลังวิกฤติเศรษฐกิจเป็นต้นมา อัตราการออมรวมของประเทศขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.92 ต่อปี ขณะที่การลงทุนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.13 ต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราการขยายตัวของการออมมี

น้อยกว่าการลงทุน แม้ว่ามูลค่าการออมรวมของประเทศจะมีมากกว่าการลงทุน แต่แนวโน้มการออมน่าจะไม่เพียงพอต่อการลงทุนในอนาคตจนอาจทำให้เกิดการขาดดุลการออมขึ้นอีกได้ ดังเช่นในอดีตซึ่งการขาดดุลการออมนี้ตามหลักเศรษฐศาสตร์จะส่งผลให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในมูลค่าที่เท่ากับการขาดดุลเงินออมได้ อย่างไรก็ตามก็คิดว่าการลงทุนในระยะสั้นนี้จะชะลอตัวลงบ้างไม่มากนักน้อยด้วยเหตุผลของมาตรการดำรงเงินสำรองเงินนำเข้าระยะสั้น 30% ของธนาคารแห่งประเทศไทย และการแก้ไขพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ตลอดจนการขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุนไม่ว่าปริมาณการลงทุนจะมีมากหรือน้อย ทุกๆ ฝ่ายสมควรจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับปัญหาการออมของประเทศอย่างจริงจัง ได้แก่ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและสร้างค่านิยม การสร้างจิตสำนึกในการออมเพื่อประโยชน์ในอนาคต การสร้างกลไกการออมในระดับชุมชน ส่งเสริมและกระตุ้นให้มีความหลากหลายในผลิตภัณฑ์การออม โดยเน้นการออมเป็นประจำสม่ำเสมอติดต่อกันนานๆ (Contractual Savings) และการสร้างเครื่องมือการออมเพื่อวัยชรา ซึ่งประเทศไทยควรจะต้องมีหลักประกันรายได้สำหรับแรงงานในวัยชรา โดยการผลักดันให้เกิดกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบข.) ที่ครอบคลุมแรงงานทั้งในและนอกระบบเพื่อช่วยลดภาระของภาครัฐในระยะยาวในการที่จะต้องอุ้มคนวัยชราซึ่งจะมีมากขึ้นตามลักษณะโครงสร้างประชากรของไทยที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเป็นการสร้างพื้นฐานการออมให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วน สร้างเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพบนหลักการที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง (<http://www.fpo.go.th/bosip/ShowInfo.php?info id=65> เข้าถึงเมื่อ 15 มกราคม 2563)

ภาพรวมการออมของประเทศในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2560 มีปริมาณการออมเบื้องต้นของประเทศอยู่ที่ 5.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 12.9 และคิดเป็นร้อยละ 34.8

ของ GDP ซึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเดียวกันถือว่าอยู่ในระดับต้น ๆ โดยมีการออมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เงินฝาก สลาก พันธบัตร ประกันชีวิต เป็นต้น สำหรับ เงินฝากที่อยู่ในสถาบันการเงิน (ณ เดือนสิงหาคม 2561) อยู่ที่ 17.9 ล้านล้านบาท เป็นเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 13.2 ล้านล้านบาท และธนาคารเฉพาะกิจ 4.7 ล้านล้านบาท ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ร้อยละ 3.8 และ 6.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจธนาคารออมสิน คาดว่าในระยะต่อไปตัวเลขการออมของประเทศจะมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากการเร่งลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Megaproject) ที่ต้องการเม็ดเงินลงทุนจำนวนมาก ขณะที่ช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุน (Saving-Investment Gap) มีความกว้างมากขึ้นสะท้อนการลงทุนภายในประเทศในช่วงที่ผ่านมาขยายตัวไม่มากนัก ทำให้เงินออมในประเทศสามารถรองรับการลงทุนที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ การออมภาคครัวเรือนมีทิศทางปรับเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยในปี 2559 มีการออมสุทธิอยู่ที่ 805,664 ล้านบาท และเมื่อคิดเฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ที่ 11,944 บาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 18.9 จากข้อมูลพบว่าสัดส่วนการออมสุทธิเฉลี่ยต่อคนเมื่อเทียบกับรายได้อยู่ที่ร้อยละ 10.2 เพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 5 ปี อย่างไรก็ตามภาวะหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะส่งผลให้การออมภาคครัวเรือนลดลง (ปณตภาภูมิ, ตุลาคม 2561)

ปัจจุบันการออมเงินมีเพียงบางกลุ่มเท่านั้นที่ให้ความสนใจ เช่น กลุ่มคนที่มีรายได้สูง นักลงทุน เป็นต้น และเนื่องจากสถานะเศรษฐกิจในประเทศไทย ณ ปัจจุบันมีค่าครองชีพสูงขึ้นทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบและความเดือดร้อนจึงเป็นเรื่องยากที่จะสนับสนุนให้ประชาชนในประเทศเกิดการออมที่เพิ่มขึ้นอีกทั้งรวมถึงพฤติกรรมส่วนตัวในการบริโภค เช่น ประชาชนใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยความต้องการบริโภคสินค้าที่ดีและมี

คุณภาพ เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันสินค้าจำพวกนี้เป็นสินค้าที่มีราคาสูงส่งผลให้การออมของประชาชนลดลง

ดังนั้นการออมยังถือเป็นส่วนสำคัญของการดำรงชีวิตและเศรษฐกิจของประเทศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการวิเคราะห์การออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งเป็นประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมออมและจะทำให้ทราบว่าผู้มีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเพื่อจะได้เป็นแนวทางปรับปรุงพฤติกรรมและส่งเสริมให้เกิดการออมต่อไปในอนาคตได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์การออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านระยะเวลา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วย

(1) ตัวแปรอิสระ คือข้อมูลผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อายุการทำงาน จำนวนสมาชิกในครอบครัว ข้อมูลทางเศรษฐกิจ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม

(2) ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 311,646 คน (สำนักงานแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2563 มกราคม-ธันวาคม 2563, 5)

(2) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และคณะ, 2555 : 264)

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน มกราคม 2563 ถึงเดือน ตุลาคม 2565

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

2. แนวคิดทฤษฎี

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออม

ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะที่เป็นองค์กรที่ดูแลเรื่องการเงินของประเทศเล็งเห็นว่า ที่ผ่านมามีการที่ไทยพึ่งเงินทุนต่างชาติมากเกินไปนับเป็นผลร้ายที่สื่อเค้า

อันตรายต่อสภาพเศรษฐกิจไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้เสนอแนวทางการออมของประเทศไว้ดังนี้ (ออนไลน์, 2561)

2.1.1 มาตรการที่สำคัญที่สุดของการออม คือ การเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนจากการบริโภคมาเป็นการออม ซึ่งจะต้องทำให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออม จากบทเรียนของญี่ปุ่นก็คือการจัดตั้งองค์กรพิเศษระดับชาติเพื่อรับผิดชอบการณรงค์การออมเป็นรูปแบบ เช่น การคัดเลือกตำบลเงินออมตัวอย่าง การจัดตั้ง Children's Bank การทำจัดตั้งคณะกรรมการการออมแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ดูแลรณรงค์ของการออม

2.1.2 ปลุกฝังนิสัยการออมโดยเริ่มตั้งแต่ยังเล็ก ๆ เช่น การกำหนดบทบาทของโรงเรียนในการที่จะต้องอบรมนักเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการออม

2.1.3 ควรกำหนดให้เรื่อง การ ออม การประหยัด และการเพิ่มประสิทธิภาพการลงทุนเป็นวาระแห่งชาติ

แนวทางของธนาคารแห่งประเทศไทยดังกล่าว แม้จะเป็นนโยบายหรือแนวทางของรัฐที่นอกจากจะสอดคล้องกับกระแสพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้วยังค่อนข้างชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำหนดให้ประชาชนรู้จักออมและการประหยัดให้เป็นวาระแห่งชาติ ความพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคของประชาชนให้เป็นการออมและน่าจะมีการปลุกฝังกันตั้งแต่ยังเป็นเด็กและเยาวชน จึงน่าจะมีถึงเวลาที่ทุกฝ่ายควรให้ความสำคัญและเร่งการรณรงค์ให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงความจำเป็นของการออมให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

2.2.1 สมมติฐานรายได้สมบูรณ์

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ John Maynard Keynes ได้อธิบายสมมติฐานที่อธิบายถึง

ความสัมพันธ์ของรายได้ (Income) กับการบริโภคโดยความสัมพันธ์ดังกล่าว เป็นความสัมพันธ์เชิงบวกสรุปได้ว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นการบริโภคจะเพิ่มขึ้นด้วย แต่การบริโภคจะเพิ่มขึ้นไม่เท่ากับการเพิ่มขึ้นของรายได้ ดังนั้นจึงมีผลทำให้ส่วนแตกต่างระหว่างรายได้กับการบริโภคจะยิ่งมากขึ้น หรือการออมและความโน้มเอียงในการออมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นทั้งนี้อธิบายได้โดย (วิไลลักษณ์ ไทยอุตส่าห์ และวลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2553)

2.2.2 สมมติฐานรายได้เปรียบเทียบ

เป็นทฤษฎีตามแนวคิดของ Jame S. Duesenberry ที่เชื่อว่าผู้บริโภค แต่คนจะทำการบริโภคโดยมีได้คำนึงถึงรายได้โดยสมบูรณ์ แต่กลับจะไปคำนึงถึงรายได้เปรียบเทียบซึ่งรายได้เปรียบเทียบแบ่งออกได้ 2 ลักษณะคือ (วิไลลักษณ์ ไทยอุตส่าห์ และวลัยภรณ์ อัดตะนันท์, 2553)

(1) พิจารณาตามกลุ่มในสังคมรายได้เปรียบเทียบ คือรายได้ที่นำมาเปรียบเทียบกับรายได้ของกลุ่มบุคคลในสังคมเดียวกัน ฉะนั้นผู้บริโภคคนหนึ่งจะทำการบริโภคคล้ายตามการบริโภคในกลุ่มของสังคมที่ตนอยู่ หรือคือทำการบริโภคคล้ายตามระดับรายได้ของตนเอง ดังนั้นจึงมีการออมน้อยเพราะต้องการทำการบริโภคเป็นสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับรายได้ส่วนบุคคลที่มีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยในสังคมมักจะมีความโน้มเอียงในการบริโภคต่ำ

(2) พิจารณาตามระยะเวลารายได้เปรียบเทียบ คือสัดส่วนของรายได้ปัจจุบันเปรียบเทียบกับรายได้ในอดีตโดย Duesenberry เชื่อว่าผู้บริโภคแต่ละคนจะมีความเคยชินกับการบริโภคในอดีตนั้นคือ จะทำการบริโภคในปัจจุบันเหมือนเช่นเคยในอดีต

2.2.3 ตัวแปรที่กำหนดการออม

ตัวแปรที่กำหนดการออมประกอบด้วย (บุญรุ่ง จันทรรณาค. 2554)

(1) อัตราการเติบโตของรายได้เมื่อประเทศชาติมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระดับสูงส่งผล

ให้ภาคธุรกิจมีการขยายการผลิตและจ้างคนงานเพิ่ม ส่งผลให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นการบริโภคก็จะเพิ่มขึ้น แต่การบริโภคจะเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ทำให้การออมเฉลี่ยเพิ่มขึ้น

(2) อัตราการพึ่งพิง (Dependency Ratio) เนื่องจากประชากรในวัยทำงานมีความโน้มเอียงที่จะออมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ หากประเทศมีสัดส่วนของประชากรวัยทำงานสูงขึ้น จะมีผลทำให้อัตราการออมของครัวเรือนโดยรวมสูงขึ้น แต่ถ้าประเทศใดมีสัดส่วนของประชากรในวัยพึ่งพิงที่สูง การเพิ่มขึ้นของอัตราการพึ่งพิงจะทำให้อัตราการออมภาคครัวเรือนลดลง

(3) อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ทฤษฎีของ Friedman ถูกมองว่าเงินเปรียบเสมือนสินทรัพย์อย่างหนึ่งการออมเงิน จึงกล่าวได้ว่าเป็นการสะสมสินทรัพย์ดังนั้นจึงขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยซึ่งก็คือผลตอบแทนจากการออมเงิน ดังนั้นอัตราดอกเบี้ยจึงน่าจะส่งผลกระทบในทางบวกต่อการออมกล่าวคือสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนในการออมเพิ่มขึ้น

(4) อัตราเงินเฟ้อ สามารถส่งผลกระทบต่อภาคครัวเรือน คือการที่ราคาสินค้าเพิ่มสูงนำไปสู่การลดลงในมูลค่าปัจจุบันที่แท้จริงของสินทรัพย์ทางการเงินของครัวเรือนและอาจส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการออมเพิ่มขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการความสมดุลระหว่างรายได้ในปัจจุบันกับรายได้ที่คาดว่าจะได้รับในอนาคต หรือเพื่อรักษาระดับของราคาสินค้าเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างถาวรประชาชนจะเพิ่มการบริโภคในปัจจุบันให้มากขึ้นเพราะคาดว่าราคาสินค้าในอนาคตจะสูงขึ้นส่งผลทำให้การออมลดลง

1. รูปแบบการออม

กองบัญชาการได้ประชาชาติสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้จำแนกรูปแบบการออมเป็นหลายประเภทดังนี้ (บุญรุ่ง จันทรรณน. 2554)

1.1 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร เป็นการออมโดยการนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการบริโภคใช้จ่ายมาซื้อทรัพย์สินถาวร ซึ่ง การถือครองทรัพย์สินประเภทนี้จะถือครองเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น แม้ว่าจะมีสภาพคล่องน้อยมาก แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถหาผลตอบแทนได้โดยเฉพาะการถือครองที่ดิน แต่โดยส่วนใหญ่แล้ววัตถุประสงค์ของการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร คือเพื่อป้องกันความเสี่ยงและให้มีความมั่นคงในอนาคตสำหรับทรัพย์สินถาวรที่นิยมถือ ได้แก่

(1) ที่ดินซึ่งส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งโดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินจะเพิ่มขึ้นในอนาคต

(2) อาคารและสิ่งก่อสร้างที่อยู่อาศัยซึ่งทั่วไปการซื้อที่อยู่อาศัยอาจจะจ่ายตามราคาซื้อขายด้วยเงินสดหรือการผ่อนชำระขึ้นอยู่กับว่าผู้ออมมีกำลังเงินมากน้อยเพียงใด

(3) ทรัพย์สินประเภททุนที่ใช้ในการผลิตเช่นเครื่องจักรเครื่องมือ

(4) การซื้อโลหะที่มีค่าหรืออัญมณี

1.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน

เป็นรูปแบบการออมอีกอย่างหนึ่งคือการเก็บไว้เป็นทรัพย์สินทางการเงิน (Financial Asset) โดยสาเหตุของการออมไว้ในรูปทรัพย์สินทางการเงินก็แตกต่างกันไป เช่น สภาพคล่องสูงเพราะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายให้ผลตอบแทนการเสี่ยงน้อยซึ่งการออมในลักษณะนี้ทำได้หลายวิธีดังนี้

(1) การออมในรูปแบบทรัพย์สินในระบบ คือการออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตทางกฎหมายคุ้มครอง เช่นเงินสดเงินฝากสถาบันการเงินการให้กู้ยืมการซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่าง ๆ เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและกองทุนเลี้ยงชีพ

(2) การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ คือการถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายที่จะคุ้มครอง เช่น การเล่นเกม การให้กู้ส่วนตัวไม่มีสัญญาซึ่งจะมีค่าตอบแทนสูง แต่ก็มีความเสี่ยงสูงเช่นกัน

1.3 การออมในสถาบันการออม สถาบันการออมที่จัดตั้งภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย ดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออม โดยรูปแบบของสถาบันการออมที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของกฎหมายเท่าที่รู้จักกันดี เช่น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน บริษัทเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กองทุนบำเหน็จบำนาญ เป็นต้น

การออมมีความหมายกว้างขวางที่รวมทั้งด้านการเงินและที่ไม่เกี่ยวกับการเงิน เช่น การออมทรัพย์ ออมทุน ออมทรัพยากร ออมทรัพย์สิน ออมแรง ออมกำลังทรัพยากรบุคคลและออมเวลา เป็นต้น หากกล่าวเฉพาะการออมที่เกี่ยวกับการเงินของครอบครัว หมายถึง การใช้จ่ายของบุคคลในครอบครัวอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับสภาพ โดยเขียนเป็นสูตรการออมได้ง่ายๆ คือ

$$\text{เงินออม} = \text{รายได้} - \text{รายจ่าย}$$

ดังนั้นความสามารถในการออมจะมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของแต่ละบุคคล

กล่าวโดยสรุป การออมหมายถึงพฤติกรรมที่จะทำให้เป้าหมายที่บุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น เป้าหมายว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเอง เงินออมจะเป็นปัจจัยที่กำหนดให้เป้าหมายที่วางไว้เป็นจริง นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลบางคนได้ด้วย ดังนั้นการที่คนมีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างชัดเจนก็จะส่งผลให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น

2. ความสำคัญของการออม

การออมเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น ทำให้มีนิสัยประหยัดอดออม ขยันหมั่นเพียรเพื่อหาเงินเก็บออม เป็นคนที่มีวินัยทางการเงิน มีความมั่นคงทางการเงินในชีวิต มีความสำเร็จในการศึกษาและธุรกิจ มีอนาคตและมีความหวัง ฯลฯ

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออม

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการออมมี 2 ส่วน คือ ปัจจัยที่เกิดจากสภาวะภายในตัวผู้ออมเอง และปัจจัยที่มีผลกระทบจากภายนอก โดยสามารถจำแนกออกได้ดังนี้

3.1 สภาวะภายในตัวผู้ออม

- (1) เจตคติ
- (2) แรงจูงใจ
- (3) อุปนิสัย

3.2 ปัจจัยที่มีผลกระทบจากภายนอก

- (1) รายได้
- (2) ค่าใช้จ่าย
- (3) สิทธิด้านภาษี
- (4) อัตราดอกเบี้ย
- (5) โอกาสการลงทุนหรือเครื่องมือ

การลงทุน

- (6) เวลาในการออม
- (7) ภาวะเงินเฟ้อ
- (8) สภาพแวดล้อมและสังคม
- (9) เงื่อนไขของการให้บริการของ

สถาบันการเงิน

โดยความสำเร็จในการออมจะบรรลุผลได้นั้น ต้องเริ่มจากปัจจัยที่เกิดจากสภาวะภายในตัวผู้ออมก่อนเสมอ ซึ่งเป็นผลมาจากการปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัยของแต่ละบุคคล ผวนกับปัจจัยที่มีผลกระทบจากภายนอกเป็นค่าบวก เป็นส่วนส่งเสริมให้เกิดการออม แต่กรณีบุคคลมีปัจจัยที่มีผลกระทบจากภายนอกเป็นลบ แต่

ขาดการสนับสนุนจากสภาวะภายในเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการออมแล้ว บุคคลนั้นก็เลยไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมการออมแต่อย่างใด

4. ประเภทของเงินออม

แหล่งที่มาของเงินออม แบ่งออกเป็นแหล่งเงินออมภายในประเทศกับแหล่งเงินออมจากต่างประเทศ เงินออมภายในประเทศซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ เงินออมจากภาคเอกชน และเงินออมจากภาครัฐบาล สำหรับเงินออมจากต่างประเทศประกอบด้วย รายได้จากการส่งออก การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศ รวมถึงเงินช่วยเหลือ เงินโอน เงินอุดหนุนในรูปแบบต่างๆ จากต่างประเทศ ซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงเงินออมภายในประเทศโดยแบ่งออกเป็นดังนี้

4.1 เงินออมของภาคเอกชน มักประกอบด้วยเงินออม 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือเงินออมของภาคครัวเรือน ซึ่งนับได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่ใหญ่ที่สุดของเงินออมภาคเอกชนและเงินออมของภาคธุรกิจเอกชน เช่น เงินออมของสถาบันที่ตั้งอยู่ในรูปบริษัท ซึ่งออมอยู่ในรูปของกำไรที่มีได้จัดสรรและสำรองค่าเสื่อมราคาสาเหตุที่เงินออมของสถาบันที่ตั้งอยู่ในรูปบริษัทค่อนข้างน้อยและกิจการส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก เงินออมภาคเอกชนส่วนใหญ่จึงเป็นเงินออมของครัวเรือน ดังนั้นในการระดมเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจรัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับเงินออมของครัวเรือนและจะต้องกำหนดมาตรการต่าง ๆ ที่จะสามารถระดมเงินออมของครัวเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 เงินออมของภาครัฐบาลประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือเงินออมของรัฐบาลส่วนกลาง หมายถึง ส่วนของรายได้ที่สูงกว่ารายจ่ายเดินสะพัด รายจ่ายเดินสะพัด ได้แก่ รายจ่ายในการบริหารราชการแผ่นดิน ตลอดจนรายจ่ายในการป้องกันประเทศและการสร้างความสงบเรียบร้อยในประเทศ อัตราการออมของรัฐบาลจะต่ำกว่าการออมของภาคเอกชน แต่ไม่ได้หมายความว่า การลงทุนของรัฐบาลจะต่ำด้วย เพราะแหล่งที่มาของ

เงินทุนของรัฐบาลไม่ได้มาจากเงินออมของภาครัฐบาลเท่านั้น แต่ยังได้มาจากเงินกู้ด้วย และเงินออมของรัฐบาลวิสาหกิจ ซึ่งหมายถึงรายได้ส่วนที่สูงเกินกว่ารายจ่ายเดินสะพัดของรัฐบาลวิสาหกิจซึ่งรัฐบาลวิสาหกิจสามารถนำไปลงทุนขยายกิจการต่อไปได้หรือเพื่อเป็นแหล่งรายได้ของรัฐบาล

5. รูปแบบของการออม

การออมเงินสามารถทำได้ในหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับขนาดของเงิน ระยะเวลาและความเสี่ยง ดังนี้

5.1 เงินฝาก เป็นการฝากเงินไว้กับสถาบันการเงินทั้งทางรัฐบาลและเอกชน ได้แก่ ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ รวมถึงสหกรณ์ออมทรัพย์ ผู้ออมจะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย โดยมีความเสี่ยงของการสูญเงินออมต่ำและมีความปลอดภัยมากที่สุด

5.2 การลงทุนในตราสารทางการเงินอื่น ๆ ดังนี้ ตราสารทุน คือหุ้นสามัญหรือหุ้นบุริมสิทธิ ผู้ถือตราสารจะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับผลการดำเนินงานของธุรกิจนั้น

5.3 ตราสารหนี้ ได้แก่ ตราสารที่ออกมาเพื่อกู้ยืมเงินในระยะสั้นและระยะยาวซึ่งออกโดยภาครัฐบาลและเอกชน ผลตอบแทนอยู่ในรูปของดอกเบี้ย และมีการจ่ายคืนเงินต้นที่แน่นอน ผู้ถือตราสารมีสภาพเป็นเจ้าหนี้ของกิจการ

5.4 พันธบัตร คือพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ เป็นตราสารทางการเงินที่รัฐบาลเป็นผู้ออกหรือรัฐบาลเป็นผู้ค้ำประกัน เป็นการกู้ยืมเงินระยะยาวเกินกว่า 1 ปี ผลตอบแทนจะอยู่ในรูปของดอกเบี้ยที่กำหนดอัตราและระยะเวลาที่แน่นอน ซึ่งผลตอบแทนจะต่ำเมื่อเทียบกับตราสารอื่น ๆ ไม่มีความเสี่ยงในเรื่องของการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยสูง ขึ้นนอกจากนี้ยังใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันกู้ยืมได้

5.5 สลากออมสิน เป็นตราสารการเงินอีกประเภทหนึ่งผู้ลงทุนจะได้รับชำระคืนเงินต้นเมื่อกำหนดไถ่ถอนและได้ดอกเบี้ยเพียงเล็กน้อย แต่จะได้รับ

ผลตอบแทนจากการถูกรางวัลตลอดช่วงเวลาที่ยืดครอง หากลงทุนปริมาณที่มากพอจะมีโอกาสได้รางวัลทุกงวด และสามารถใช้จ่ายประกันเงินกู้ได้

5.6 ตัวสัญญาใช้เงิน มีลักษณะคล้ายกับการฝากเงินในธนาคาร ซึ่งผู้ออกตัวเป็นบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ทำหน้าที่ระดมเงินฝากจากประชาชน ตัวดังกล่าวจะระบุอัตราดอกเบี้ยและวันครบกำหนดไถ่ถอน โดยอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับจะสูงกว่าธนาคาร จึงมักได้รับความนิยมจากผู้ออมที่มีเงินก้อน

5.7 หุ้นกู้ คือตราสารทางการเงินที่บริษัทและสถาบันการเงินต่างๆ ออกมาเพื่อกู้ยืมในระยะยาว ซึ่งมากกว่า 1 ปี ผลตอบแทนจะอยู่ในรูปของดอกเบี้ยตามอัตราและระยะเวลาที่กำหนดซึ่งดอกเบี้ยของหุ้นกู้จะแตกต่างกันตามฐานะของกิจการผู้ออกและข้อเสนอเพิ่มเติมที่มาพร้อมกับหุ้นกู้ เช่น สิทธิในการซื้อหุ้นในอนาคตในราคาที่กำหนดไว้

5.8 กองทุนรวม เป็นการระดมเงินทุนจากนักลงทุนรายย่อย โดยขายหน่วยลงทุน บริษัทเหล่านี้จะจ้างนักบริหารมืออาชีพเป็นผู้ดูแลเงินที่ได้จากการขายหน่วยลงทุนซึ่งจะไปลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ เช่น กองทุนหุ้นก็จะนำเงินส่วนใหญ่ไปลงทุนในหุ้น ส่วนกองทุนตราสารหนี้ก็จะนำเงินส่วนใหญ่ไปลงทุนในหลักทรัพย์ที่ให้ดอกเบี้ย เช่น ตัวเงิน พันธบัตร และหุ้นกู้ ลักษณะของกองทุนรวมมีทั้งแบบปิดและแบบเปิด ถ้าเป็นกองทุนแบบปิดจะกำหนดอายุของกองทุนและจำนวนหน่วยลงทุนที่จำหน่ายไว้อย่างแน่นอน รวมทั้งไม่รับไถ่ถอนคืนหน่วยลงทุนก่อนสิ้นสุดอายุของกองทุน ส่วนกองทุนแบบเปิดเป็นกองทุนรวมที่ไม่กำหนดอายุและขนาดของกองทุนไว้อย่างแน่นอน ขนาดของกองทุนสามารถขยายหรือลดลงได้ ตลอดจนสามารถขายคืนหน่วยลงทุนให้แก่ผู้ออกกองทุนตลอดมา

6. กรรมธรรม์ประกันชีวิต

เป็นการออมเงินระยะยาวมีทั้งแบบมีปันผลและไม่ปันผล ผู้ทำประกันจะได้รับความคุ้มครอง

ตามสัญญาที่ทำไว้กับบริษัทประกันชีวิต และสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้

7. กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.)

ในกรณีที่เข้าราชการจะต้องเข้าเป็นสมาชิกกองทุนทุกคน โดยหักเงินจากเงินเดือนเป็นรายเดือนสะสมเมื่อข้าราชการเกษียณจะได้รับเงินบำเหน็จบำนาญจากงบประมาณและเงินจำนวนหนึ่งที่ออมไว้กับ กบข. รวมถึงผลประโยชน์ซึ่งจะเป็นหลักประกันเมื่อเกษียณอายุราชการ ผลตอบแทนที่ได้รับสูงและเงินสะสมสามารถหักลดหย่อนภาษีได้

8. กองทุนเลี้ยงชีพ

เป็นการออมเงินของพนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงานบริษัทซึ่งฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างต่างสมัครใจที่จะจัดตั้งกองทุนนี้ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายนายจ้างและลูกจ้างมาทำหน้าที่ร่วมกันกำกับดูแลการบริหารงานของกองทุน โดยรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทที่เป็นนายจ้างจะออกเงินสมทบให้ส่วนหนึ่งและลูกจ้างจะออมเงินจากเงินเดือนของตนเองอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งเงินออมก่อนหน้านี้ลูกจ้างจะได้รับเมื่อลาออกจากงานสามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีเงินได้

2.3 ทฤษฎีการบริโภค

ลักษณะทั่วไปของผู้บริโภค มีดังต่อไปนี้

2.3.1 สิ่งเร้า (Stimuli) ในทางการตลาดนั้น เราแบ่งสิ่งเร้าออกเป็น 2 ประเภท คือ สิ่งเร้าทางการตลาดกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและพฤติกรรมของผู้บริโภค สิ่งเร้าทางการตลาด ได้แก่ สิ่งที่เราเรียกว่า ส่วนประสมทางการตลาดหรือ 4Ps อันได้แก่ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาดนั่นเอง สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทางการตลาดที่อยู่ล้อมรอบผู้บริโภค ได้แก่ เศรษฐกิจ เทคโนโลยี สังคม การเมือง กฎหมาย และวัฒนธรรม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค สิ่งเร้าเหล่านี้นับเป็นตัวนำเข้าหรือ input ที่จะเข้าไปยัง

กล่องดำของผู้บริโภค และส่งผลให้มีการตอบสนองออกมาเป็น output

2.3.2 กล่องดำ (Black Box) คำคำนี้เป็นนามธรรม โดยสมมติว่ากล่องดำเป็นที่รวมเอาปัจจัยต่าง ๆ ที่ว่านี้ได้แก่ วัฒนธรรม สังคม ลักษณะส่วนบุคคล และลักษณะทางจิตวิทยาของผู้บริโภคแต่ละคนเอาไว้ นอกไปจากนี้ในกล่องดำยังมีการบวนการตัดสินใจอยู่อีกด้วย สิ่งเราเมื่อมาถึงกล่องดำจะถูกปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวตกแต่งขัดเกลาแปรรูปออกมาเป็นการตอบสนอง ถ้าการตอบสนองเป็นไปในทางบวก กระบวนการตัดสินใจซ้ำทำงาน จนกระทั่งมีการซื้อเกิดขึ้นตามมา ถ้าตอบสนองเป็นไปในทางลบ ผู้บริโภคคงไม่ลงมือซื้อ

2.3.3 การตอบสนอง (Response) เป็นผลลัพธ์จากอิทธิพลของปัจจัยและกลไกการทำงานของกระบวนการตัดสินใจซื้อที่อยู่ในกล่องดำของผู้บริโภค ถ้าการตอบสนองเป็นไปในทางบวก จะสังเกตเห็นผู้บริโภคไปเลือกผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อ เลือกตราผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อ เลือกร้านค้าที่จะซื้อ เลือกจังหวะเวลาที่จะซื้อ และเลือกจำนวนที่จะซื้อ เป็นต้น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 311,646 คน (สถานการณ์แรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2563 (มกราคม-ธันวาคม 2563, 5)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan (สถิติวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ, 2555: 264)

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ตัวแปรอิสระ คือข้อมูลผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ข้อมูลทั่วไป และปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม

3.2.2 ตัวแปรตาม คือพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง ได้แก่

(1) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งศึกษาค้นคว้ารวบรวมจากเอกสารต่าง ๆ เช่น การออม พฤติกรรมการออม การบริโภค เป็นต้น นอกจากนี้จะเป็นงานวิจัยและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้

(2) การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาจากผู้ใช้งานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาโดยวิธีการเก็บแบบสอบถาม

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอ้างอิง (Inference Statistics) โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบของการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลรายได้ของครัวเรือน เช่น รายได้ของครัวเรือนต่อเดือน รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน และภาระหนี้สินของครัวเรือน โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาใน

รูปแบบของการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการออม เช่น จำนวนเงิน ออมต่อเดือน วิธีการออม วัตถุประสงค์ของการออม ระยะเวลาในการออม ออมเงินกับสถาบันการเงิน รูปแบบ การออมเงิน โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบของ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 4 ปัจจัยที่มีผลต่อการออม เช่น รายได้ ต่อเดือน ทรัพย์สินที่มีอยู่ สินเชื่อ/การกู้ยืม อัตราดอกเบี้ย ผลตอบแทนจากการลงทุน หนี้สินในปัจจุบัน ค่านิยมทาง สังคม/ภาชีสังคม อายุของสมาชิกในครอบครัว การลดหย่อนภาษี โดยแบบสอบถามเป็นแบบประมาณ ค่า 5 ระดับ ใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปแบบของค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยนำข้อมูลปฐม ภูมิที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิง พรรณนาแบบบรรยาย

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สรุปผล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 56.25 มีอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.25 มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 42 สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 63 มีจำนวนสมาชิกใน ครอบครัว 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 ลักษณะการอยู่ อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 65.25 และลักษณะ ที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 53.75

2. ข้อมูลรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ 1,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.75 รายจ่ายของครอบครัวต่อเดือน น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.75

และภาระหนี้สินของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.25

3. พฤติกรรมการออมของผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ออมเงินต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.25 มีวิธีการออมคือ รายเดือน ทุกเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.50 มีวัตถุประสงค์ของ การออม คือเพื่อใช้ในยามเกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 26.25 ระยะเวลาในการออม 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.25 โดยออมกับสถาบันการเงิน คือธนาคาร คิดเป็น ร้อยละ 47.50 และรูปแบบการออมเงินคือ เงินฝากออม ทรัพย์/เงินฝากประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.75

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้ตอบ แบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27, S.D. = 1.165$) โดยเรียงลำดับจาก ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ รายได้ต่อเดือน ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.907$) ทรัพย์สินที่มีอยู่ ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 1.015$) จำนวนสมาชิกใน ครอบครัว ($\bar{X} = 3.34, S.D. = 1.103$) อายุของ สมาชิกในครอบครัว ($\bar{X} = 3.30, S.D. = 1.076$) ผล ต อ บ แ ท น จ า ก ก า ร ล ง ท ุ น ($\bar{X} = 3.25, S.D. = 1.270$) อัตราดอกเบี้ย ($\bar{X} = 3.18, S.D. = 1.272$) หนี้สินในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 1.447$) สินเชื่อ/การกู้ยืม ($\bar{X} = 3.00, S.D. = 1.419$) การลดหย่อนภาษี ($\bar{X} = 2.93, S.D. = 1.090$) ค่านิยมทางสังคม/ภาชีสังคม ($\bar{X} = 2.80, S.D. = 1.054$)

5.อภิปรายผล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.25 เพราะมี สัดส่วนของเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุ 20-30 ปี คิด เป็นร้อยละ 39.25 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 42

สถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 63 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 55.50 ลักษณะการอยู่อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 65.25 และลักษณะที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 53.75 สอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ ก้อนทอง (2561) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเงินของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี

2. ข้อมูลรายได้ของครอบครัวต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ 1,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.75 รายจ่ายของครอบครัวต่อเดือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.75 และภาระหนี้สินของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.25

3. พฤติกรรมการออมของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ออมเงินต่อเดือนไม่เกิน 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.25 มีวิธีการออมคือ รายเดือน คิดเป็นร้อยละ 42.50 เดือน (สอดคล้องกับงานวิจัยของชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล (2559) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน จังหวัดสตูล) มีวัตถุประสงค์ของการออม คือเพื่อใช้ในยามเกษียณอายุ คิดเป็นร้อยละ 26.25 ระยะเวลาในการออม 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.25 (สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิตา สรรกัน (2560) เรื่องรูปแบบและพฤติกรรมการออมของลูกค้ายานการกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาชลบุรี) โดยออมกับสถาบันการเงิน คือธนาคาร คิดเป็นร้อยละ 47.50 และรูปแบบการออมเงินคือ เงินฝากออมทรัพย์/เงินฝากประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.75 โดยออมผ่านสถาบันการเงิน คือธนาคาร และออมในรูปแบบเงินฝากต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของใจเดียว โกมลเพ็ชร (2554)

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีปัจจัยที่มีผลต่อการออมมากที่สุด คือรายได้ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการออมมาก คือทรัพย์สินที่มีอยู่ และปัจจัยที่มีผลต่อการออมระดับปานกลางคือ จำนวน

สมาชิกในครอบครัว อายุของสมาชิกในครอบครัว ผลตอบแทนจากการลงทุน อัตราดอกเบี้ย หนี้สินในปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.10, S.D. = 1.447$) สันเชื่อ/การกู้ยืม การลดหย่อนภาษี และค่านิยมทางสังคม/ภาษีสังคม ตามลำดับ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

(1) ควรเปรียบเทียบการออมของผู้ใช้แรงงานกับระยะเวลาที่ทำงานให้เพื่อทราบว่ามีความแตกต่างหรือไม่

(2) ควรศึกษาพฤติกรรมการออมของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมการส่งออก

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรทำการวิจัยเรื่องอุปสงค์การทำให้ประกันชีวิตของผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม

(2) ควรทำการวิจัยเรื่องอุปทานของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรม

7. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์การออมเงินของผู้ใช้แรงงานในอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างยิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง จนทำให้รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณบุคลากรในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่ให้ข้อมูลและขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาที่ได้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยในการทำวิจัยครั้งนี้

8. เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก กิจชล. (2562). **พฤติกรรมกรรมการออมและการลงทุนของคนทำงานเจนวายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น.
- กมลพรรณ ก้อนทอง. (2561). **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการออมเงินของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยน่านชาติแสดมฟอร์ด.
- ชนิตา สระกัน. (2560). **รูปแบบและพฤติกรรมกรรมการของลูกค้ายานยนต์กรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) สาขาชลบุรี**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เชาวลี วันสนุก. (2560). **พฤติกรรมกรรมการออมและวางแผนด้านการเงินเพื่อเตรียมความพร้อมการเกษียณอายุของพนักงานส่วนท้องถิ่นสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ชานีเยษฐ์ ช่างวัฒนกุล. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการออมของประชาชนจังหวัดสตูล**. หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญรุ่ง จันทน์นาค. (2554). **หน่วยที่ 3 การออม**. ค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kxxm/site/boonrung02/home/hnwythi-3-kar-xxm>.
- ปรมาภรณ์ สระนินทร. (2561). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเงินของบุคลากรกรมชลประทานสำนักชลประทานที่ 14**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนานาชาติแสดมฟอร์ด.
- มงคลชัย จำรูญ. (2560). **ความหมายการออม**. ค้นเมื่อ 18 กุมภาพันธ์ 2563, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/>
- รัชกร อนุโรจนและสุภาพันธุ์ รัชวิชัย. (2563) . **สถานการณ์แรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี 2563 (มกราคม – ธันวาคม 2563)**. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- ลัดดาวลย์ เพชรโรจน์ และคณะ. (2555). **สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.
- วราภรณ์ ฤทธิเดช. (2561). **พฤติกรรมกรรมการออมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขสมุทรสงครามจำกัด**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2550). **หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค** (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภาพร ชัยศิริ. (2562). **พฤติกรรมกรรมการออมของบุคลากรในสำนักงานป้องกันและปราบปรามฟอกเงิน**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). **พฤติกรรม**

ผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: วิสัทธิ์พัฒนา.

ศาสตัทธ เลขาวิช. (2562). **ปัจจัยที่มีผลต่อการ**

ตัดสินใจออมเงินใช้ยามเกษียณอายุของ

ข้าราชการกรมสรรพากร (สำนักงานใหญ่).

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัย

หอการค้าไทย.

เสาดา ตั้งทางธรรม. (2559). **เอกสารการสอนชุดวิชา**

หลักเศรษฐศาสตร์เบื้องต้น หน่วยที่ 9-15

(ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2). นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อรปวีณ์ การะสัง. (2560). **พฤติกรรมการออมและการ**

ลงทุนเพื่อยามเกษียณระหว่างกลุ่มข้าราชการ

และพนักงานเอกชน. วิทยานิพนธ์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.